

בש"פ 590/18 - מדינת ישראל נגד פלוני

בבית המשפט העליון

בש"פ 590/18

לפני: כבוד השופט ד' מינץ

המבקשת: מדינת ישראל

נ ג ד

המשיב: פלוני

ערר על החלטת בית המשפט המחוזי בחיפה (כב' השופט א' פורת), מיום 17.1.2018, במ"ת 14832-11-17

בשם המבקשת: עו"ד סיוון רוסו
בשם המשיב: עו"ד אסתר בר-ציון

החלטה

לפני ערר לפי סעיף 53 לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה - מעצרים), התשנ"ו-1996 (להלן: חוק המעצרים) על החלטת בית המשפט המחוזי בחיפה (כב' השופט א' פורת), מיום 17.1.2018, במ"ת 14832-11-17, בה הורה על מעצרו של המשיב באיזוק אלקטרוני בכפוף למגבלות וערובות נוספות.

רקע והליכים קודמים

1. ביום 7.11.2017 הוגש נגד המשיב כתב אישום המייחס לו ריבוי עבירות מין במשפחה של אינוס ומעשים

עמוד 1

מגנים. על פי המתואר בכתב האישום, המשיב, יליד שנת 1953, הוא אביה של המתלוננת, ילידת שנת 2003 (להלן: הקטינה). בתקופה הרלוונטית לכתב האישום התגוררו המשיב, הקטינה, אימה ואחיה באותו בית. בין השנים 2010, עת הייתה הקטינה בת 7, ועד לסוף חודש ספטמבר 2017, בהזדמנויות רבות בהן שהו המשיב והקטינה בבית, ביצע המשיב בקטינה מעשים מגונים לשם גירוי, סיפוק או ביזוי מיניים, וכן החדיר את אצבעותיו לאיבר מינה. בחלק מן המקרים הביעה הקטינה באופן מפורש את חוסר הסכמתה לביצוע המעשים אך המשיב לא חדל ממעשיו. המשיב נהג ללטף ולמשש את החזה של הקטינה, לאחר שהכניס את ידו אל מתחת לחולצתה או שמלתה, או הרים את חולצה או שמלתה, ולעיתים אף ללקק את שדיה, כל זאת לשם גירוי, סיפוק או ביזוי מיניים. המשיב נהג להוציא את איבר מינו ממכנסיו ולהורות לקטינה להחזיק בו, למשש אותו ולהניע עליו את כף ידה. הקטינה עשתה כבקשתו, עד שהמשיב הגיע לפורקן מיני. המשיב גם נהג להוציא את איבר מינו ממכנסיו ולאונן בפני הקטינה עד הגיעו לסיפוק מיני, והוא הציג לקטינה סרטונים פורנוגרפיים בהם נראים גבר ואישה מקיימים יחסי מין. במהלך התקופה הרלוונטית הזהיר המשיב את הקטינה לבל תעזיז לספר על מעשים אלו לאיש.

2. בד בבד עם הגשת כתב האישום, הגישה העוררת בקשה למעצר המשיב עד לתום ההליכים המשפטיים נגדו. בבקשה פורטו הראיות לכאורה להוכחת אשמתו, וביניהן: עדות הקטינה, יומנה של הקטינה, הודעות אימה והודעות העובדת הסוציאלית המטפלת במשפחה. בבקשה נטען כי נוסף על מסוכנותו של המשיב הנלמדת מהראיות לכאורה באשר לניצול תמימותה וחולשתה של בתו רכת השנים לצרכיו המיניים, קיים גם חשש לשיבוש מהלכי משפט. זאת, לאחר ששניים מאחיה של הקטינה פעלו כדי לשכנע לחזור בה מתלונתה ואחד מהם אף איים עליה בהקשר זה.

3. ביום 4.12.2017 התקיים דיון בפני בית המשפט המחוזי, במהלכו נדון קיומן של ראיות לכאורה וביום 12.12.2017 קבע בית המשפט המחוזי כי אכן קיימות ראיות כאמור. כן הורה בית המשפט המחוזי "בשים לב לטיב האישום ולחשש הכבד לשיבוש הליכים" על קבלת תסקיר מעצר אשר יבחן את מידת מסוכנותו המינית של המשיב.

4. מתסקיר שירות המבחן מיום 27.12.2017 עולה כי למשיב עבר פלילי ואף ריצה בעבר מאסרים ממושכים בגין עבירות נשק. עוד עולה כי המשיב התייחס באופן שטחי לנסיבות מעצרו, הכחיש כל בעיה בתפקודו ושייך את התלונה נגדו לרצונה של אם הקטינה לפגוע בו ולהרחיקו מחייה. שירות המבחן התרשם כי המשיב הינו אדם המתנהל באופן פורץ גבולות, נוטה ללקיחת סיכונים בתדירות גבוהה, ממוקד בעצמו ובצרכיו ופועל מאינטרסים אישיים תוך כדי התעלמות מצרכי אחרים. עוד התרשם שירות המבחן כי המשיב חש כעס רב כלפי אם הקטינה ומתקשה לגלות אמפתיה למצבה של הקטינה. בהתייחס גם לכך שהקטינה אינה נמצאת תחת תנאי הגנה ולא ברור מה מצבה, נקבע כי אין ביכולתו של שירות המבחן לשלול סיכון גבוה לפגיעה בקטינה ובאימה. שירות המבחן בחן את ששת המפקחים שהוצעו על ידי המשיב – אחיו, שכניו וחבריו, וקבע כי אין ביכולתם להציב למשיב גבולות, בשים לב למאפייני אישיותו, לנטייתו לקחת סיכונים והערכת הסיכון הגבוהה לפגיעה בקטינה. על כן, לא המליץ שירות המבחן על שחרורו ממעצר.

5. ביום 1.1.2018 התקיים דיון בפני בית המשפט המחוזי ולאחר שמיעת הערות בית המשפט ביקשה באת-כוח המשיב להציע חלופת מעצר המרוחקת ממקום מגוריהן של הקטינה ואימה, בפיקוח ערבים שאינם בני המשפחה הגרעינית ותוך הוספת איזוק אלקטרוני. הדיון נדחה וחודש ביום 4.1.2018, ובמהלכו נשמעו המפקחים המוצעים. בית המשפט הורה על הכנת חוות דעת של יחידת האיזוק באשר להתכונות התקנת איזוק אלקטרוני בביתו של אחד מן המפקחים המוצעים, מר ירמיהו גוב. המשך הדיון נקבע ליום 17.1.2018, יום שבו היה קבוע דיון גם בתיק העיקרי, לשמיעת עדותה המוקדמת של הקטינה. ואולם, הקטינה, שהקשר עמה ועם אימה נותק, לא הגיעה למתן עדות. בית המשפט קבע כי מדובר באישומים המקימים עילת מעצר מובהקת, אך למרות זאת שומה לנסות לאתר חלופה שיהיה

בה לאיין את המסוכנות הנשקפת מהמשיב. בית המשפט ציין כי הקטינה ואימה עזבו את מקום מגוריהן ועקבותיהן אינן ידועות. בנסיבות אלו סבר בית המשפט כי בחלופה המוצעת יש כדי לאיין את המסוכנות הנשקפת מהמשיב באופן סביר. בית המשפט התרשם כי המפקחים יעמדו במשימת הפיקוח היטב וכי הם מבינים את הנדרש מהם. בית המשפט נתן דעתו לריחוק בין מקום החלופה - במרכז הארץ, לבין מקום השהות האפשרי או ההגיוני של הקטינה, ולאור כך שהתיק לא צפוי להישמע בזמן הקרוב קבע כי ניתן להורות על מעצר המשיב באיזוק אלקטרוני.

טענות הצדדים

6. לטענת העוררת שגה בית המשפט המחוזי בכך שעל אף שעמד על מסוכנותו של המשיב כעילת מעצר "מובהקת", הורה על מעצרו באיזוק אלקטרוני תחת מעצר מלא מאחורי סורג וברית. מעשיו לכאורה של המשיב חמורים ומעידים על מסוכנות שלוחת רסן. זאת, על סמך נכונותו לנצל לאורך שנים באופן פוגעני ביותר, את בתו, החל מגיל 7 ועד לגיל 14, מעשים אשר פסקו אך עם חשיפתם לראשונה בפני אימה של הקטינה והעובדת הסוציאלית המלווה את המשפחה. המשיב הפך את בתו לשפחת מין, כשכל שעה ומקום כשרים וראויים בעיניו לבצע בה את זממו ולספק באמצעותה את גחמותיו המיניות.

7. עוד הוסיפה העוררת כי שגה בית המשפט המחוזי עת ראה ב"עקבותיהן הלא ידועות" של הקטינה ואימה כמצדיקות בשלב זה את העברת המשיב למעצר באיזוק אלקטרוני. כפי שאף קבע בית המשפט המחוזי, בעניינו מתקיים חשש כבד לשיבוש הליכים, שאף התממש הלכה למעשה. שני אחיה למחצה של הקטינה יצרו עמה קשר סמוך להגשת התלונה במשטרה במטרה להניא אותה מתלונתה נגד אביהם, ואחד מאחיה אף איים על אימה ועליה בכך "שישרוף אותן". הקטינה אכן חזרה בה מתלונתה אולם שבה ועמדה על גרסתה לאחר מכן. לטענת העוררת די בנסיבות אלו כדי להצדיק את מעצרו של המשיב מאחורי סורג וברית. אדרבה, החשש משיבוש מהלכי משפט הולך ומחריף בימים אלו. הקטינה ואימה עזבו את מקום המגורים המוגן בו שהו, הקשר בין לבין נציגי העוררת נותק כליל, והקטינה אף לא הגיעה לבית המשפט למסור את עדותה במועד שנקבע לכך. נוסף על האמור, שירות המבחן עמד מפורשות על האפשרות כי המשיב עלול לפגוע בקטינה. כך, העובדה שאין בידי העוררת ליצור קשר עם הקטינה, הואיל והיא ואימה עזבו את מקום המגורים המוגן בו שהו, אך מחזקת את עילות המעצר.

8. עוד טוענת העוררת כי שגה בית המשפט המחוזי עת ראה במפקחים שנשמעו לפניו במהלך הדיון כראויים לאיין מסוכנותו המובהקת של המשיב. מלבד העובדה שיכולתם של מפקחים אלו להציב גבולות למשיב כלל לא נבדקה על ידי שירות המבחן, הרי ששניים מתוכם - וביניהם המפקח המרכזי - ירמיהו גוב, העידו על עצמם כבעלי עבר פלילי. בהינתן מאפייניו האישיותיים של המשיב והחשש הכבד לשיבוש הליכים, נדרשים מפקחים נטולי רבב, שאפשר ליתן בהם אמון מלא ושבכוחם להתמודד עם אישיותו פורצת הגבולות ונטולת הסיכונים של המשיב. דבר שאינו מתקיים בעניינו.

9. בדיון שהתקיים לפני התנגדה באת-כוח המשיב לקבלת הערר. לשיטתה, מדובר במעצר באיזוק אלקטרוני עם מפקחים מתאימים, ובצירוף תנאים, ביניהם צו עיכוב יציאה מן הארץ והפקדת ערבון כספי. החלטת בית המשפט המחוזי ניתנה לאור העובדה שהתיק לא צפוי להישמע בזמן הקרוב ולאחר דיון ארוך בו נחקרו המפקחים המוצעים הן על ידי באת-כוח העוררת והן על ידי בית המשפט. בית המשפט התרשם כי המפקחים מבינים את חובת הפיקוח ויודעים מה מצופה מהם ועל כן הביע את אמונו בהם. באת-כוח המשיב לא חלקה על המסוכנות האניהרנטית הטמונה בנאשמים בעבירות מין בתוך המשפחה, אך הבהירה כי המסוכנות מכוונת כלפי הקטינה ואימה בלבד ועל כן חלופת המעצר המוצעת, לפיה יהיה המשיב עצור באיזוק אלקטרוני ובליוי מפקחים, מאיינת את המסוכנות הנשקפת ממנו.

באשר לעילת השיבוש נטען כי המשיב לא גרם לשיבוש מרצונו ואף אין כל בסיס עובדתי או משפטי המראה על קשר סיבתי בין פעולות בניו לבין עזיבת הקטינה ואימה את המעון בו שהו. עוד הוסיפה באת-כוחו כי המשיב בן 64, נעדר עבר פלילי במשך 10 השנים האחרונות ומצבו הבריאותי ירוד. לאור האמור נטען כי החלטת בית המשפט המחוזי נכונה וראויה ועל כן יש לדחות את הערר.

דיון והכרעה

10. לאחר שעיינתי בהודעת הערר ושמעתי את טענות הצדדים בדיון שהתקיים לפני, הגעתי לכלל מסקנה כי דין הערר להתקבל, וזאת בשל המסוכנות הממשית שנשקפת מן המשיב, ומשום שאין ביכולתה של חלופה המעצר, אף לא בתנאי פיקוח אלקטרוני, כדי ליתן מענה מספק למסוכנות הנשקפת מהמשיב ולחשש שישבש את מהלכי המשפט.

11. אין חולק כי העבירות המיוחסות למשיב בכתב האישום חמורות ביותר, ומעידות על המסוכנות הרבה הנשקפת ממנו. עובדות כתב האישום מתארות מציאות קשה בגדרה הייתה נתונה הקטינה לניצול מיני אכזרי ומתמשך במשך שנים רבות על ידי אביה, המשיב. אין ספק כי מעשיו החמורים של המשיב והעדר מסוגלותו לשלוט בדחפיו מעידים על הסכנה הרבה הנשקפת ממנו (ראו והשוו: בש"פ 7593/10 פלוני נ' מדינת ישראל (24.10.2010)). המסוכנות הנשקפת מהתנהגות זו, אינה מסוכנות נקודתית שניתן לאיינה באמצעות הרחקת המשיב מן הקטינה ואימה, אלא יש בה כדי ללמד על דפוס המאפיין את מעשיו. עוד יש לציין כי משעזבו הקטינה ואימה את מקום מגוריהן המוגן, יש בכך אך כדי לחזק את עילת המעצר. לבד מהמסוכנות הטבועה בעבירות מין המבוצעות כלפי קטינים, שעה שעסקין בעבירות שבוצעו בתוך התא המשפחתי, נוסף גם חשש אינהרנטי לשיבוש הליכי משפט, נוכח יחסי הקרבה ופערי הכוחות בין הגורמים הרלוונטיים (בש"פ 660/15 מדינת ישראל נ' פלוני (28.1.2015); בש"פ 8173/13 מדינת ישראל נ' פלוני (5.12.2013)). בעניינו מתקיים אף חשש ממשי ומבוסס לנוכח המתואר ביחס לאיומי אחיה של הקטינה עליה ועל אימה.

12. אכן, גם בהינתן ראיות לכאורה ועילות מעצר, יש לבחון האם ניתן להגשים את תכלית המעצר בדרך של חלופת מעצר שבה הפגיעה בחירות הנאשם פחותה (סעיף 21(ב) לחוק המעצרים; בש"פ 6128/14 מדינת ישראל נ' הדיה (12.9.2014)). אלא שבמקרים חמורים מעין אלה, רובץ לפתחו של הנאשם, המבקש להשתחרר לחלופת מעצר נטל משמעותי לשכנע את בית המשפט כי יש בחלופה המוצעת על ידו כדי לנטרל את המסוכנות הנשקפת ממנו (וראו למשל: בש"פ 660/15 בעניין פלוני). לא שוכנעתי כי בנסיבות המקרה שלפני אכן הרים המשיב את הנטל האמור. כאמור, שירות המבחן התרשם מאדם הפועל מאינטרסים אישיים תוך התעלמות מצרכי אחרים וקבע כי אין ביכולתו לשלול סיכון גבוה מצד המשיב לפגיעה בקטינה ובאימה. בעניין זה נפסק לא אחת כי הגם שבית המשפט אינו מחויב באימוץ המלצות שירות המבחן, הרי שסטייה מהמלצה שלילית של שירות המבחן תיעשה באופן חריג, במקום שבו קיימים לכך טעמים כבדי משקל (בש"פ 4794/12 מדינת ישראל נ' פלוני (25.6.2012); בש"פ 6626/10 פלוני נ' מדינת ישראל (21.9.2010)). במקרה זה לא מתקיימים טעמים שכאלו.

13. בנוסף על האמור גם מקובלת עלי עמדת העוררת לפיה בכל מקרה לא היה מקום "לדלג" על שלב בחינת התאמתם של המפקחים המוצעים על ידי שירות המבחן, וזאת בעיקר בהתחשב בעמדתו הנחרצת של שירות המבחן באשר למסוכנות המשיב. בנסיבות אלו לא היה מקום אפוא להסתפק במעצר באיזוק אלקטרוני.

לאור האמור, הערר מתקבל. החלטתו של בית המשפט המחוזי מבוטלת והמשיב ייעצר עד לתום ההליכים המשפטיים נגדו.

ניתנה היום, ט' בשבט התשע"ח (25.1.2018).

ש ו פ ט
